

Tankockák a magyar nyelvű humán szövegek értésének fejlesztésére

digitális pedagógiai-módszertani csomag
a szövegértés fejlesztésének támogatására

1 Célcsoport

Középiskola

2 Rövid leírás

A LearningApps.org egy webkettes alkalmazás, mely kis, interaktív építőkövek segítségével támogatja a tanulási és tanítási folyamatokat. A már meglévő építőkövek közvetlenül is kapcsolódhatnak tananyagokhoz, illetve a felhasználók saját maguk is készíthetik vagy megváltoztathatják őket. Az oldal célja, hogy az újrafelhasználható építőköveket összegyűjtése és nyilvánosan bárki rendelkezésére bocsássa. Az építőkövek – eredetileg „Apps”, magyarul tankockák – emiatt nem tartalmaznak semmilyen különleges keretet vagy konkrét tanulási helyzetet. A megfelelő tanulási környezetbe ágyazott tankockák interaktivitásukkal, játékos elemeikkel jól támogathatják középiskolás gyermekek szövegértésének fejlesztését is.

3 Részletes ismertető

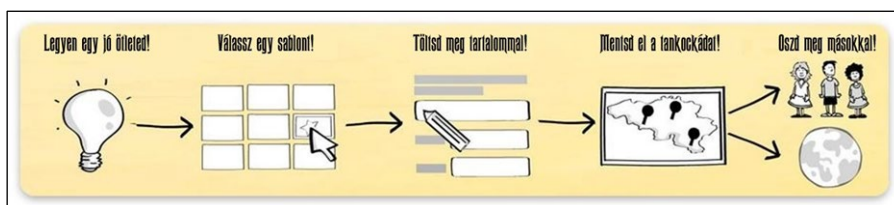
2015-ben az ország különböző pontjain élő hat mesterpedagógus megalapította a Tankockakört. Mesterprogramjukként lefordították a svájci learningapps.org oldalt. A szerkesztőkkel szerződésben és folyamatos kapcsolatban állnak. Zárt Facebook-csoportjuk [TankocKApocs](#) néven működik, jelenleg közel 2500 tagja van. 2016-ban elindítottak egy magyar társoldalt [kockalapok.hu](#) címmel. A csapat célja a pedagógusok módszertani eszköztárának bővítése, a digitális írástudás fejlesztése, a kooperatív tanulás segítése. A Tankockakör természettudományos tárgyakat tanító kollégáinak munkáiból összeállítottak egy projektet, amely sikeresen szerepelt a 2017-es debreceni nemzetközi Science on Stage fesztiválon.

A tankockák a játék-alapú tanítás-tanulás eszközei. Segítik az ismeretátadást és az ismeretszerzést, fejlesztik a digitális kompetenciákat, az együtt-tanulás élményét nyújtják játékos környezetben. Távoktatásra, formatív értékelésre is alkalmasak. A tanulóknak is lehetőségük van kreatív tartalomelőállításra. A tankockák nyilvánossá tehetők, ezáltal mások által is felhasználhatók és átdolgozhatók, így elősegítik a tudásmegosztást is.

Az elkészült tankockák minőségbiztosítási felülvizsgálaton esnek át, illetve tartalmi vagy formai hiba esetén a rendszeren belül lehetőség van felvenni a kapcsolatot a kérdéses tankocka szerzőjével.

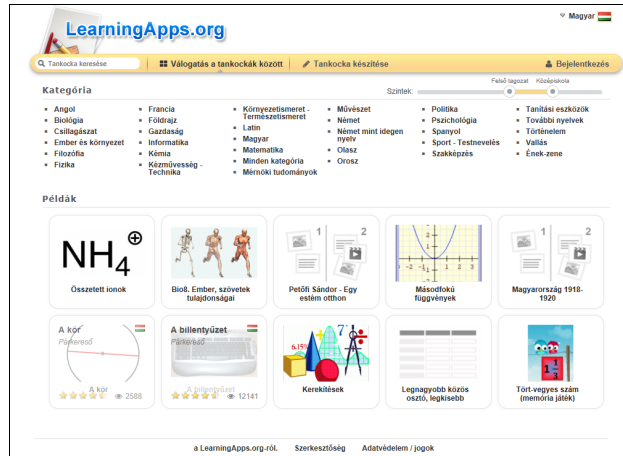
Az ingyenes regisztráció után a pedagógus egyszerűen létre tudja hozni osztályait, így lehetőség van célzott feladatküldésre is.

A tankockák létrehozása nagyon egyszerű:

A LearningApps oldaláról elérhető 20 tankockasablon (például: csoportosítás, keresztrejtvény, szókereső, akasztófa) és öt olyan segédeszköz (például: jegyzetfüzet, naptár, szavazás), amit a pedagógusok a mindennapi munkájuk során eredményesen használhatnak. A tankockasablonok nagyban megkönnyítik a tartalomelőállítás folyamatát. A már létrehozott tankockák tetszőlegesen módosíthatók, így könnyen létrehozhatók variációk a különböző feladatokhoz.

Az oldal használható regisztráció nélkül is, ilyenkor lehetőség van tantárgyak és témakörök szerint böngészni a meglévő tankockák között:

4 Pedagógiai-módszertani elemek

A [LearningApps.org](https://www.learningapps.org) egy kutatási és fejlesztési projekt eredménye, amelyet a Pädagogische Hochschule Bern munkatársai (Dr. Michael Hielscher, Prof. Dr. Werner Hartmann) dolgoztak ki, együttműködve a Johannes Gutenberg Universität Mainz (Prof. Dr. Franz Rothlauf) és a Hochschule Zittau/Görlitz (Prof. Dr. Christian Wagenknecht) munkatársaival. Az oldal a tankockák gyűjtésére és megosztására szolgál, ezért a tartalmi kínálat a pedagógusok által létrehozott tankockák számától és minőségétől függ. Az eddigi tapasztalatok alapján a magyar kollégák nagyon lelkesen és egyre nagyobb számban hoznak létre új és változatos tankockákat. Az alábbiakban példákat sorolunk fel a középiskolások magyar nyelvi szövegértésének fejlesztését támogató tankockákra.

A szövegértési feladatok a tanulmányok során a szövegek témájára, szerkezetére, a nyelvi és kommunikációs jellemzőkre irányulnak. Kérhetik a

- szövegben előforduló adatok, megállapítások, érvek, álláspontok azonosítását, értelmezését;
- a szövegbeli utalások hivatkozások szerepének, a szöveg és más információk kapcsolatának értelmezését;
- a szöveg grammatikai, stilisztikai, kommunikációs, műfaji és pragmatikai jellemzőinek azonosítását, a köztük lévő kapcsolat feltárását;
- a szöveg egészének jelentése, jelentésrétegei közötti összefüggések megmutatását;
- a cím és a szöveg kapcsolatának értelmezését; a szöveg tartalmi-logikai gondolatmenetének, szerkezetének vizsgálatát és a felépítés által közvetített jelentés azonosulását; a szöveg visszaépítését: azaz vázlat, összefoglalás stb. készítését a szöveg alapján.

Az érettségi feladatsorok is ezeket a tartalmakat hordozzák, így a tanítás során is célszerű ezekkel a feladatokkal foglalkozni. A LearningApps adta környezet számos lehetőséget kínál a különböző típusú feladatok összeállítására, ezekből sorolunk fel néhányat, jellemzően a magyar nyelv és irodalom, illetve a történelem tantárgyakhoz kapcsolódóan.

4.1 Téma felvezetése, felvetése

Problémafelvető videó néhány kérdéssel, ami érzékennyé teheti a tanulót az irodalmi, nyelvi témához.

- [Kétnyelvűség](#)

4.2 Új anyag feldolgozása

Például csoportmunkában: a csoportok megkapnak egy-egy szöveget és ahhoz kapcsolódó kérdésekre válaszolnak. A csoportok pedig bemutatják mindazt, amit a kérdésekre válaszoltak

- [Reformkor, a Pesti Magyar Színház](#)
- [Vörösmarty Mihály](#)

A diákok megkapják a feladatot, amelyben szöveghez kapcsolódó kérdések vannak. Megválaszolják, majd a tanórán ennek megbeszélése történik (fordított osztályterem).

- [A tékozló fiú](#)

4.3 Ismert tartalom feldolgozása

Egy-egy szöveg elolvasása után az eseménysor vagy logikai sorrend megalkotása házi feladatként vagy órai munka keretében.

- [Arany János: Toldi](#)
- [Európa gazdasága az első világháború után](#)
- [Katona József: Bánk Bán](#) (a mű szerkezete)
- [Katona József: Bánk Bán](#) (az események sorrendje)

Az olvasott szöveg értelmezését követeli a jelentés meghatározása, az azonosság–különbség viszonylatának gyakorlása is. Valamely megtanult tananyagrész gyakoroltatása akár a tanóra jelentésteremtés fázisában, akár házi feladatként.

- [A gyarmati függetlenség](#)
- [J. K. Rowling](#) (koreferencia)
- [Színháztipusok jellemzői](#)

Hiányos szövegekben a szavak pótlása: leginkább ellenőrzésre. visszacsatolásra alkalmas feladat, amely az órán elhangzottakra, a megértésre visszajelzés, ám önálló tananyagfeldolgozásra is alkalmas, amennyiben a szöveg nem azonos a feldolgozandóval.

- [1848/49 szabadságharc](#)
- [A magyarországi ellenreformáció](#)
- [Az 1956-os magyar forradalom.](#)
- [Fegyverszüneti egyezmény](#)
- [Forradalmi helyszínek 1848-49-ben](#)
- [Jelek, nyelvi rétegek](#) (összefoglalás)
- [Keresd meg a megfelelő fogalmat!](#)

Játékos feladatok, amelyek színesítik a tanórát, de szövegértést szolgálnak (például: keresztretjtvény, szereplők, tulajdonságok párosítása, akasztófa az irodalmi alkotás neveivel, szókereső szintén az irodalmi alkotáshoz kapcsolódó fogalmakkal).

- [Mit írna a Blikk a görög istenekről](#)
- [Mondatelemzés](#)
- [Shakespeare: Rómeó és Júlia](#)
- [Umberto Eco: A rózsza neve](#)

4.4 Felkészülés az érettségire

A rendelkezésre álló kérdéstípusok lehetőséget adnak akár az érettségi szintű feladatok gyakorlására, összeállítására is.

- [Arról, hogy az ember része a világnak](#)
- [Posztmodern](#)

A források értelmezése és a belőlük levont következtetések alapján kérdések megválaszolása vagy esszé megírása.

- [Az első ipari forradalom](#)
- [Géza fejedelem](#)
- [Horthy-korszak](#)
- [Katolikus megújulás](#)
- [Kereszténység](#)
- [Középkori magyar történelem – harc a törökök ellen](#)
- [Ókori Athén](#)
- [Ókori Róma](#)
- [XIV. Lajos](#)

A fenti összeállítás példákat mutat arra, hogyan lehet a tankockákkal érdekesebbé, játékosabbá és interaktívabbá tenni a humán tantárgyak oktatását a LearningApps vonzó módszertanával támogatva, a szövegértés fejlesztése érdekében. A tankockák kiegészítésül szolgálhatnak a tapasztalati úton megszerzett információkhoz, az interaktív felület egy újabb gyakorlási lehetőséget adhat a tanulóknak a hagyományos osztálytermi feladatmegoldások mellé.

Az oldalt használó kollégák már egy egyszerű kereséssel is hozzájuthatnak a feldolgozni kívánt témakörrel kapcsolatos tankockákhoz, vagy egy nekik tetsző tankockát néhány kattintással átdolgozhatnak, saját elképzeléseiknek megfelelően, illetve a sablonok segítségével könnyen készíthetnek saját tankockákat is, amelyeket megoszthatnak nyilvános felületükön, ezzel is segítve a kollégák közötti kollaborációt.

Lehetőség van arra is, hogy a saját tankockákból vagy a más által készített tankockákból mappákat hozzunk létre, így könnyen áttekinthetővé válnak a tanév során használandó tankockák

Mivel a tankockák készítése nagyon egyszerű és nem igényel sok időt, így akár minden órán beépíthetők a tanítási folyamat bármelyik részébe. Nagyon jó lehetőséget nyújtanak a tanórai motivációra, gyakorlásra vagy akár összefoglalásra, ismétlésre is. A tankockák minden típusában van beépített önellenőrző funkció, így a tanuló mindenképp eljut a helyes megoldásig.

A sablonok használatára épülő rendszer módot ad arra is, hogy a tanulók maguk is létrehozzanak tankockákat, így a tartalomelőállításán keresztül tudjanak gyakorolni. A diákok által létrehozott tankockák nem kerülnek be automatikusan a rendszerbe, azokat csak a tanuló pedagógusa tudja az osztály felületén megosztani, így lehetőség van az esetlegesen előforduló hibák korrekciójára is.

5 Infrastrukturális elemek

Pedagógus számára (osztályonként/csoportonként):

- 1 db interaktív panel (kiváltható interaktív tábla és kivetítő alkalmazásával);
- 1 db tanári laptop/asztali számítógép.

Tanulók számára:

- tanulónként 1 db asztali számítógép/laptop/tablet

Internetelérés minden eszköz számára, illetve minden eszközön egy, az operációs rendszernek megfelelő böngészőprogram.

Hardverekre vonatkozó műszaki elvárások nem térnek el a felhívás műszaki mellékletében leírtaktól. A terem bútorai (székek, asztalok) legyenek könnyen mozgathatók.

6 Támogató szolgáltatások

A [LearningApps.org](#) oldal használata annyira egyszerű, hogy ennek használatára nem terveztünk különálló továbbképzéseket tartani, az elsajátítható tudásanyag megtalálható a [kockalapok.hu](#) oldalról kiindulva. Az oldalt használók csatlakozhatnak a [TankocKApocs](#) nevű zárt Facebook-csoporthoz, ahol szakmai, illetve technikai segítségnyújtást kapnak, illetve információkat az aktuális konferenciákról és műhelymunkákról, ahol személyesen is találkozhatnak a Tankockakör mesterpedagógusaival, részt vehetnek az általuk tartott továbbképzéseken. Ez a csoport

azért is hasznos, mert itt a kollégák meg tudják osztani egymással tankockáikat, kapcsolatot teremtve egymással, szakmai együttműködést kezdeményezhetnek. Ezeken kívül a Tankockakör mesterpedagógusai előzetes egyeztetés után tudnak jelenléti, illetve online képzéseket tartani. A kockalapok.hu oldal folyamatosan bővülő GYIK felülete a már eddig felmerült kérdésekre és problémákra ad válaszokat, illetve megoldási javaslatokat.

7 Kapcsolódó dokumentumok, források

[A magyar nyelvű társoldal](#)

[A zárt Facebook-csoport](#)

[Videó a LearningApps.org oldal használatáról](#)

[Bemutató a LearningApps.org oldal használatáról](#)

[Tankockák \(Science on Stage\)](#)

[Tankockák bemutatása](#) (Inspiráció 2016/3)